

Nr 91.

Av herr **Lindhagen**, om beredande av fast anställning m. m. åt vissa skrivbiträden i domsagornas kansli, eventuellt även hos häradsskrivare och landsfiskaler.

Det har vid flera föregående riksdagar erinrats, att, ehuru för skrivbiträden med stadigvarande sysselsättning vid statens verk och inrättningar numera i allmänhet anordnats ett visst antal ordinarie befattningar, ha motsvarande skrivbiträden i domsagornas kansli icke blivit ihågkomna. Samma skäl föreligga emellertid även här: hänsynen till verkets intresse och hänsynen till arbeterskans mänskliga behov. I alla överdomstolar är reformen genomförd, men icke i statens underdomstolar på landet. I städerna ha vid rådhusrätterna mångenstädes, kanske på de flesta ställen, statens exempel lett till efterföljd. Det är endast en handling av osvikligt förutseende och djup rättvisa, att staten i sådana fall handlar konsekvent.

Till undertecknad ha fortfarande liksom förut skrivbiträden vid domsagorna hänvänt sig och bett mig ej uppgiva saken. Den har fallit ohjälpligt i riksdagen, men jag har lovat dem att hålla ut.

Vad invändes nu emot en sådan sak?

För det första bör utredningen om en allmän rättegångsreform avvakta. Det vore en hänsynslöshet mot levande generationer utan like, om invändningen vore allvarligt menad. Det är fråga om ett nuvarande nödläge för nu pågående verksamhet och nu levande människor. Är efter år går det också för sig att bättra på domstolsväsendet utan denna utsiktslösa väntan på vad som kan hända i en avlägsen framtid. Ja genom en stadga av den 20 juni 1918 med vissa föreskrifter ang. domsagornas förvaltning har redan nu omsider inrättats ett domsagas kansli. Där har ock reglerats anställandet av manliga notarier såsom biträden. Är detta en omöjlighet, när det gäller kvinnor? Är

icke även en kvinna en påtaglig realitet för dagen eller är hon ett så estetiskt väsen, att hon kan arbeta och föda sig på framtidsdrömmar?

Det andra skälet var, att saken kunde ej ordnas, så länge domhavandena avlönades jämväl med sportler mot skyldighet att själva bestrida domsagens kanslikostnader. Enligt förenämnda stadga har det dock gått för sig i fråga om manliga biträden. Stadgan bestämmer, vad de skola bekomma av staten, och vad häradshövdingen skall tillskjuta. I Stockholms rådhusrätts avdelningar finnas många ordinarie platser för kvinnliga skrivbiträden, som skola biträda främst civilassessorerna, vilka till väsentlig del avlönas med sportler. Där tillgår det så, att skrivbiträdet erhåller en liten grundlön, sjukhjälp, semesterpengar och pension av kommunen, men avlönas i övrigt av civilassessorn för skrivning efter taxa, som bestämmes av magistraten. I intetdera av dessa fall har man behövt avvakta den trolska allmänna rättegångsreformen.

Tredje skälet har varit, att »ifrågavarande biträden vore av synnerligen växlande slag». Det har de också varit i många andra fall, där nu ordinarie befattningar inrättats. Motionerna ha emellertid tagit sig an endast dem, som ha »stadigvarande sysselsättning». Man borde kunna bespara sig detta bekymmer genom att åtminstone förorda den begärda utredningen, så att den för ändamålet erforderliga klassificeringen kunde äga rum.

Till sist och för det fjärde har åberopats såsom avslagsskäl, att vad som anförts kunde sägas jämväl beträffande åtskilliga andra slag av biträden, exempelvis hos fögderiförvaltningen — numera hos härads-skrivarne och landsfiskalerna — anställda, »varigenom frågan finge en ännu mera vidsträckt omfattning och ginge ut på inrättandet av en helt ny betydande grupp av statstjänare». I debatten år 1917 yppades av statsutskottets talesman, att detta var »det huvudsakligaste skälet» för utskottet. »Förslaget drager så många konsekvenser».

Alltså, alla de övriga argumenten, som sattes först, voro — mycket riktigt för övrigt — endast svepskäl. Och konsekvenserna utmålades så, att man icke ens ville en utredning för att få se, vari de verkligen bestodo. När det gäller manliga anställda, hyser man ingen tvekan (jämför den ovannämnda stadgan) utan fruktar ofta mest att icke ta dem med. Men kvinnor anser man ödet kunna misshandla hur mycket som helst.

Ingen god politik undgår de nödvändiga konsekvenserna, och den slappnar endast sitt rättsmedvetande och gräver därmed sin grav, när den under oriktiga förevändningar leker kurra gömma med dem.

Är det nu så, att enligt statsutskottets mening även andra böra vara med, så låtom oss då även taga med dem.

Det hemställes alltså:

att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla om undersökning, i vilka fall och på vad sätt skrivbiträden, som äro i domsagornas kansli — eventuellt även hos häradsarkivare och landsfiskaler — på ett stadigvarande sätt sysselsätta med skrivarbete, skulle kunna erhålla fast anställning med rätt till sjukhjälp, semester och pension.

Stockholm den 21 januari 1919.

Carl Lindhagen.
